

Fie $X \in \mathcal{M}_3(\mathbb{C})$, astfel încât $f(X) = O_2$. Atunci $f(O_3) = f(X \cdot O_3) = f(X)f(O_3) = O_2$. Considerăm $A \in \mathcal{M}_3(\mathbb{C})$ matricea de la punctul a) și $B = f(A) \in \mathcal{M}_2(\mathbb{C})$. Atunci $B^2 = f(A^2)$ și cum $A^2 \neq O_3$, deducem din injectivitatea lui f că $B^2 \neq O_2$. În particular, $\det(B) \neq 0$. Cum $B^3 = f(A^3) = O_2$ și $B^2 - \text{tr}(B) \cdot B + \det(B) \cdot I_2 = O_2$, rezultă că $B^4 - \text{tr}(B)B^3 + \det(B) \cdot B^2 = O_2$, deci $B^2 = O_2$, contradicție.

Rezultă $n = p$.

4. Fie $a, b \in \mathbb{R}$, $a < b$ și presupunem $f(a) > f(b)$. Cum $f(a+0) \geq f(a) > f(b)$, $\exists c \in (a, b)$, astfel încât $f(x) > f(b)$, pentru orice $x \in (a, c)$. Atunci $f(c-0) \geq f(b) \geq f(b-0)$, în contradicție cu proprietatea (ii) aplicată punctelor c și b . Rezultă că $f(a) \leq f(b)$ pentru orice $a < b$, deci f este crescătoare pe $\mathbb{R}$.

Dacă există $a, b \in \mathbb{R}$, cu $a < b$ și $f(a) = f(b)$, atunci f este constantă pe $[a, b]$, deci, pentru orice $c \in (a, b)$ avem $f(c-0) = f(b-0)$, în contradicție cu (ii). Rezultă că $f(a) < f(b)$ pentru orice $a, b \in \mathbb{R}$, cu $a < b$, deci f este strict crescătoare.

Clasa a XII-a

1. a) Pentru $s < k$ luăm $p_0 = \dots = p_{s-1} = 0$, $p_s = 1$ și $p_{s+1} = \dots = p_{k-1} = 0$. Pentru $s = k$, $a^k = 1 + a + 0 \cdot a^2 + \dots + 0 \cdot a^{k-1}$. Pentru $s > k$, presupunem proprietatea adevărată pentru $s-1$ și atunci $a^s = a \cdot a^{s-1} = a(p_0 + p_1 a + \dots + p_{k-1} a^{k-1}) = p_0 a + p_1 a^2 + \dots + p_{k-2} a^{k-1} + p_{k-1} a^k = p_{k-1} + (p_{k-1} + p_0)a + p_1 a^2 + \dots + p_{k-2} a^{k-1}$, deci proprietatea este adevărată pentru orice $s \in \mathbb{N}^*$.

b) Cum $\underbrace{1 + 1 + \dots + 1}_n = 0$, rezultă că pentru orice $x \in A$ și $p \in \mathbb{N}^*$,

$$px = \underbrace{(1 + 1 + \dots + 1)}_{p \text{ ori}} x = \underbrace{(1 + 1 + \dots + 1)}_{r \text{ ori}} x = rx \text{ unde } r = p \pmod{n}.$$

Fie $M = \{r_0 + r_1 a + \dots + r_{k-1} a^{k-1} \mid 0 \leq r_i < n\}$. Din punctul a) și observația anterioară, rezultă că $a^s \in M, \forall s \in \mathbb{N}^*$. Cum M este finită, $\exists i, j \in \mathbb{N}^*$ cu $i < j$, astfel încât $a^i = a^j$. Din relația $a(a^{k-1} - 1) = (a^{k-1} - 1)a = 1$, rezultă că a este inversabil, deci a^i este inversabil. Obținem $a^m = 1$, unde $m = j - i \geq 1$.

2. a) Notăm cu $|M|$ numărul elementelor mulțimii finite M . Cum $|A_n| = 2^n \neq 2^m = |A_m|$, rezultă că nu există nici o bijecție $f: A_n \rightarrow A_m$, deci A_n și A_m nu sunt izomorfe pentru $n \neq m$. Fie $f_n: A_1 \rightarrow A_n$, $f_n(a) = (a, a, \dots, a)$, pentru $a \in A_1$ și $g_n: A_n \rightarrow A_1$, $g_n(a_1, a_2, \dots, a_n) = a_1$, pentru $(a_1, a_2, \dots, a_n) \in A_n$. Cum f_n și g_m sunt morfisme de inele, rezultă că aplicația $f_n \circ g_m: A_m \rightarrow A_n$ este morfism de inele.

b) Pentru $n \geq 1$ considerăm $B = \mathbb{Z}_{p_n}$, unde p_n este al n -lea număr

prim. Să presupunem că există $f : B_n \rightarrow B_m$, cu $n \neq m$, morfism de inele. Atunci: $\bar{0} = f(\hat{0}) = f(\widehat{p_n}) = f(\underbrace{\widehat{1} + \widehat{1} + \dots + \widehat{1}}_{p_n \text{ ori}}) = p_n f(\widehat{1}) = p_n \cdot \bar{1} = \bar{p_n}$. deci p_m divide p_n , contradicție. Deci pentru $n \neq m$, nu există morfisme de inele de la B_n în B_m .

3. a) $I_n(\alpha) = \int_0^\alpha \ln \frac{1-x^n}{1-x} dx = \int_0^\alpha \ln(1-x^n) dx - \int_0^\alpha \ln(1-x) dx$. Cum $\ln(1-\alpha^n) \leq \ln(1-x^n) \leq 0$, pentru orice $x \in [0, \alpha]$, rezultă că $\alpha \ln(1-\alpha^n) \leq \int_0^\alpha \ln(1-x^n) dx \leq 0$. Cum $\lim_{n \rightarrow \infty} \alpha \ln(1-\alpha^n) = 0$, rezultă că:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^\alpha \ln(1-x^n) dx = 0, \text{ deci } \lim_{n \rightarrow \infty} I_n(\alpha) = - \int_0^\alpha \ln(1-x) dx = \int_1^{1-\alpha} \ln t dt = (t \ln t - t) \Big|_1^{1-\alpha} = (1-\alpha) \ln(1-\alpha) + \alpha.$$

b) Cum pentru $\alpha \in (0, 1)$ șirul $(I_n(\alpha))_{n \geq 2}$ este crescător și $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n(\alpha) = (1-\alpha) \ln(1-\alpha) + \alpha$, rezultă că $I_n(\alpha) \leq (1-\alpha) \ln(1-\alpha) + \alpha$, pentru orice $n \geq 2$.

Cum pentru fiecare $n \geq 2$ funcția $I_n : [0, 1] \rightarrow [0, \infty)$, $I_n(\alpha) = \int_0^\alpha \ln(1+x+\dots+x^{n-1}) dx$ este continuă în 1, rezultă că $0 \leq I_n(1) = \lim_{\alpha \nearrow 1} I_n(\alpha) \leq \lim_{\alpha \nearrow 1} [(1-\alpha) \ln(1-\alpha) + \alpha] = 1, \forall n \geq 2$.

Cum $(I_n(1))_{n \geq 2}$ este mărginit și crescător, rezultă că este convergent.

Fie $l = \lim_{n \rightarrow \infty} I_n(1)$. Considerăm $\alpha \in (0, 1)$. Cum $I_n(\alpha) = I_n(1) - \int_\alpha^1 \ln(1+x+\dots+x^{n-1}) dx \leq I_n(1)$, pentru orice $n \geq 2$, obținem că $I_n(\alpha) \leq I_n(1) \leq 1$, pentru orice $n \geq 2$. Trecând la limită când $n \rightarrow \infty$ în inegalitatea precedentă, obținem: $(1-\alpha) \ln(1-\alpha) + \alpha \leq l \leq 1, \forall \alpha \in (0, 1)$.

Atunci $1 = \lim_{\alpha \nearrow 1} [(1-\alpha) \ln(1-\alpha) + \alpha] \leq l \leq 1$, deci $l = 1$.

$$\begin{aligned} 4. \text{ a) } \int_a^{a+1} f(x) dx &= \int_a^0 f(x) dx + \int_0^{a+1} f(x) dx = \int_{a+1}^1 f(t-1) dt + \int_0^{a+1} f(x) dx = \\ &= \int_{a+1}^1 f(x) dx + \int_0^{a+1} f(x) dx = \int_0^1 f(x) dx. \end{aligned}$$

b) Fie $I_n = \int_0^1 f(x)f(nx)dx = \sum_{k=1}^n \int_{\frac{k-1}{n}}^{\frac{k}{n}} f(x)f(nx)dx$. Cum $f(x) \geq 0$,

$x \in \mathbb{R}$, aplicând teorema de medie pentru fiecare integrală din sumă, obținem existența unui $c_k \in \left[\frac{k-1}{n}, \frac{k}{n}\right]$, astfel încât:

$$\int_{\frac{k-1}{n}}^{\frac{k}{n}} f(x)f(nx)dx = f(c_k) \int_{\frac{k-1}{n}}^{\frac{k}{n}} f(nx)dx = \frac{1}{n}f(c_k) \int_{k-1}^k f(x)dx = \frac{1}{n}f(c_k) \int_0^1 f(x)dx.$$

Atunci $I_n = \left(\frac{1}{n} \sum_{k=1}^n f(c_k)\right) \int_0^1 f(x)dx$ și cum $\frac{1}{n} \sum_{k=1}^n f(c_k)$ este suma

Riemann a lui f relativă la diviziunea $\Delta_n = \left(0, \frac{1}{n}, \dots, \frac{n-1}{n}, 1\right)$ cu punctele

intermediare $(c_k)_{k=1, \dots, n}$, rezultă că $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n = \left(\int_0^1 f(x)dx\right)^2$.

PROBLEME

PROBLEME REZOLVATE PENTRU GIMNAZIU

Clasa a V-a

Problema E:12166 (G.M. 5-6/2001, pag. 242)

Suma a 45 de numere naturale impare este 2001.

Demonstrați că cel puțin două dintre acestea sunt egale.

Daniel Fcher, Sebeș, Alba

Soluție. Dacă numerele ar fi distincte, suma ar fi cel puțin:

$$a = 1 + 3 + 5 + \dots + 85 + 87 + 89.$$

Pe de altă parte $a = 89 + 87 + 85 + \dots + 5 + 3 + 1$.

Adunând cele două relații, obținem:

$$2a = \underbrace{90 + 90 + 90 + \dots + 90 + 90 + 90}_{15 \text{ termeni}}$$

de unde $2a = 45 \cdot 90 \Rightarrow a = 45 \cdot 45 = 2025 > 2001$, contradicție.

Problema E:12167 (G.M. 5-6/2001, pag. 242)

Determinați $a, b \in \mathbb{N}$ știind că $21 \cdot a = 5 \cdot b$ și $[a, b] = 1260$.

Victor Ailioaici, Vaslui